

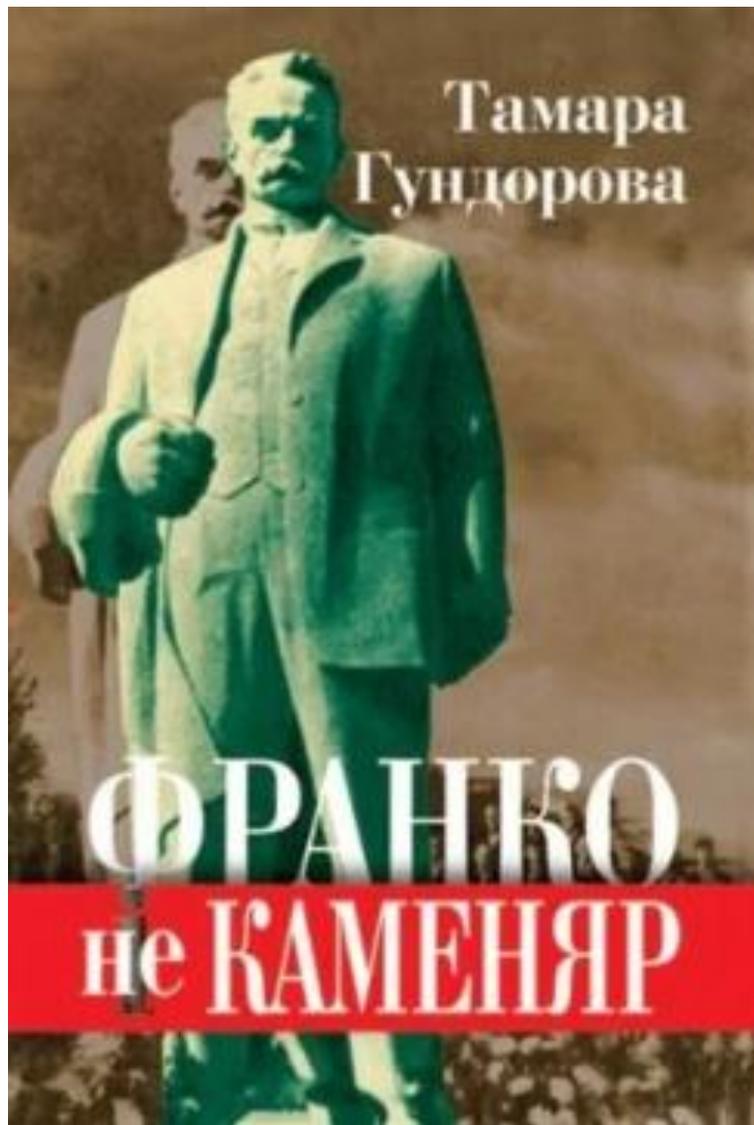
КАМЕНЯРІ

- Я бачив дивний сон. Немов передо мною
Безмірна, та пуста, і дика площина,
І я, прикований ланцем залізним, стою
Під височенною гранітною скалою,
А далі тисячі таких самих, як я.
- У кожного чоло життя і жаль порили,
І в оці кожного горить любові жар,
І руки в кожного ланці, мов гадь, обвили,
І плечі кожного додолу ся схилили,
Бо давить всіх один страшний якийсь тягар.
- У кожного в руках тяжкий залізний молот,
І голос сильний нам згори, як грім, гримить:
"Лупайте сю скалу! Нехай ні жар, ні холод
Не спинить вас! Зносить і труд, і спрагу, й голод,
Бо вам призначено скалу сесю розбить."
- І всі ми, як один, підняли вгору руки,
І тисяч молотів о камінь загуло,
І в тисячні боки розприскалися штуки
Та відривки скали; ми з силою розпуки
Раз по раз гримали о кам'яне чоло.
- Мов водопаду рев, мов битви гук кривавий,
Так наші молоти гриміли раз у раз;
І п'ядь за п'ядею ми місця здобували;
Хоч не одного там калічили ті скали,
Ми далі йшли, ніщо не спинювало нас.
- І кождий з нас те знав, що слави нам не буде,
Ні пам'яті в людей за сей кривавий труд,
Що аж тоді підуть по сій дорозі люди,
Як ми проб'єм її та вирівняєм всюди,
Як наші кості тут під нею зогниють.
- Та слави людської зовсім ми не бажали,
Бо не герої ми і не багатирі.
Ні, ми невольники, хоч добровільно взяли
На себе пута. Ми рабами волі стали:
На шляху поступу ми лиш каменярі.
- І всі ми вірили, що своїми руками
Розіб'ємо скалу, роздробимо граніт,
Що кров'ю власною і власними кістками
Твердий змуруємо гостинець і за нами
Прийде нове життя, добро нове у світ.
- І знали ми, що там далеко десь у світі,
Який ми кинули для праці, поту й пут,
За нами сльози ллють мами, жінки і діти,
Що други й недруги, гнівнії та сердиті,
І нас, і намір наш, і діло те кленуть.
- Ми знали се, і в нас не раз душа боліла,
І серце рвалося, і груди жаль стискав;
Та сльози, ані жаль, ні біль пекучий тіла,
Ані прокляття нас не відтягли від діла,
І молота ніхто із рук не випускав.
- Отак ми всі йдемо, в одну громаду скуті
Святою думкою, а молоти в руках.
Нехай прокляті ми і світом позабуті!
Ми ломимор скалу, рівняєм правді путі,
І щастя всіх прийде по наших аж кістках.
- [1878]

Мати Івана Франка, Марія Кульчицька, походила із зубожілого українського шляхетського роду Кульчицьких, гербу Сас, була на 33 роки молодшою за чоловіка. Померла, коли Іванові було 15 років.

Коли Франкові було 9 років, помер батько. Мати вийшла заміж удруге. Вітчим, Гринь Гаврилик, уважно ставився до дітей, фактично змінив хлопцеві батька. Франко підтримував дружні стосунки зі своїм вітчимом протягом всього життя.

У переважній більшості книжок і підручників Франко залишився письменником з бідної й нещасної простої родини, з мужиків, хоча він насправді народився у досить заможній сім'ї коваля, а його мати була зі збіднілого шляхетського роду. Тут він сам долучився до конструювання образу себе самого як каменяра і мужика.

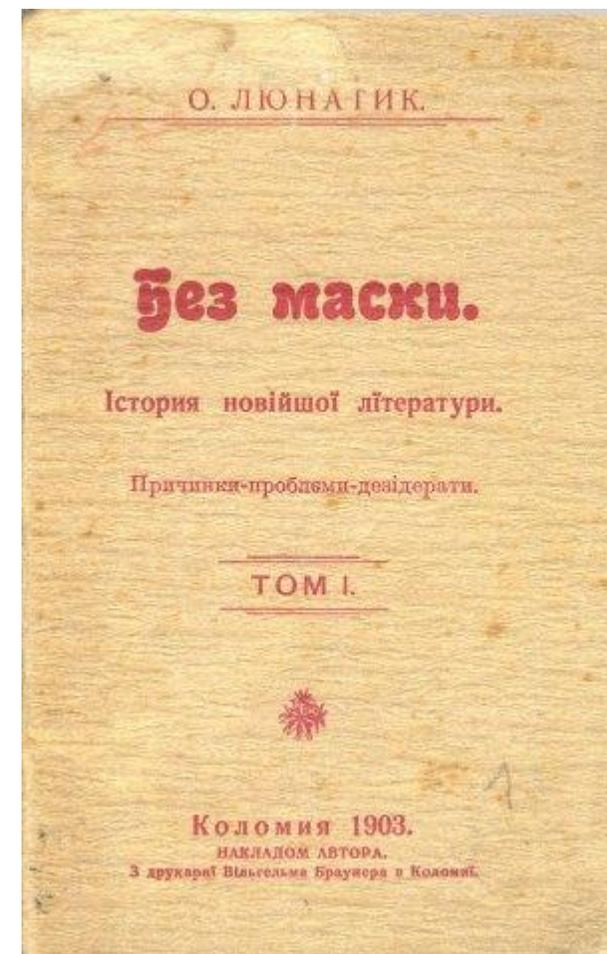
Арешти

- Червень 1877 Івана Франка заарештовано (на 9 місяців) 1878. Разом з Михайлом Павликом засновує часопис «Громадський Друг», який після конфіскації виходив під назвами «Дзвін» і «Молот». «Каменярі».
- 1880. Франка вдруге заарештовують, обвинувачуючи в підбурюванні селян проти влади. Після тримісячного ув'язнення Франко перебував під наглядом поліції, був змушений припинити навчання в університеті. «Вічний революціонер», «Не пора...»

У цьому будинку протягом 1902 – 1912 років діяла популярна серед львівських письменників та художників кав'ярня "Монополь" (власник Ф. Гексель), яку часто відвідував І. Франко. Постійними клієнтами кав'ярні були також політик Болеслав Вислоух, історики Ф. Яворський і Богдан Януш, професор Щурат, художники Ярослав Петрак і Фредерик Паутч.

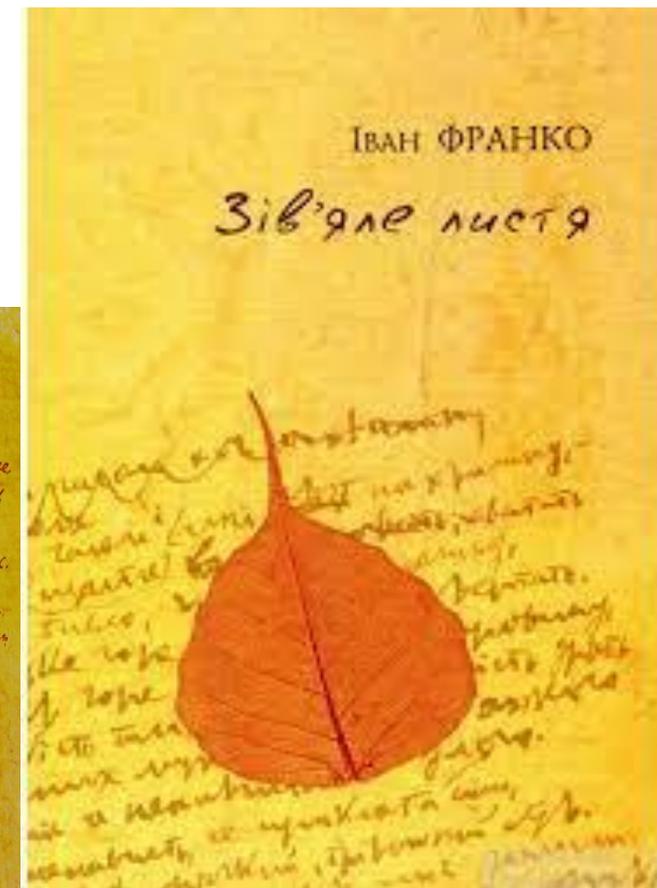
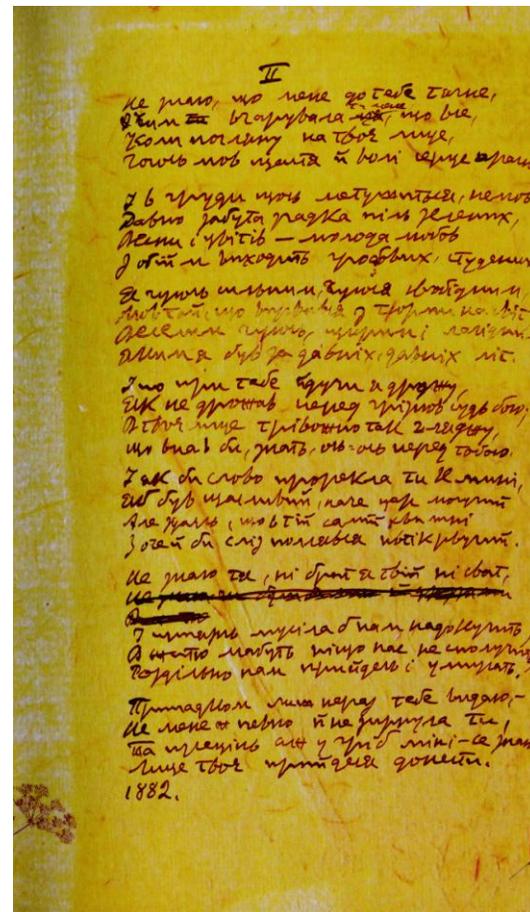

Остап Луцький
Відома його по-юнацьки зухвала
(написана до двадцятилітнього віку)
пародія «Іван Храмко», на яку Іван
Франко різко відреагував віршем
«О. Люнатикови» (збірка пародій
Луцького вийшла під псевдонімом
О. Люнатик; до слова, це перша збірка
літературних пародій в історії
української літератури).

Літературна дискусія

У 1901 р. М. Вороний, готуючи до видання альманах «З-над хмар і з долин», закликав надсилати до нього твори «хоч з маленькою ціхою [рисою. — авт.] оригінальності, з незалежною свобідною ідеєю, з сучасним змістом... де було б хоч трохи філософії, де б хоч клаптик яснів того далекого блакитного неба, що від віків манить нас недосяжною красою, своєю незглибною таємничістю.. На естетичний бік творів має бути звернена найбільша увага. Наш інтелігент не хоче вже читати нашої книжки, наших поетів. Його естетичний смак вироблений на кращих літературних зразках європейських.»

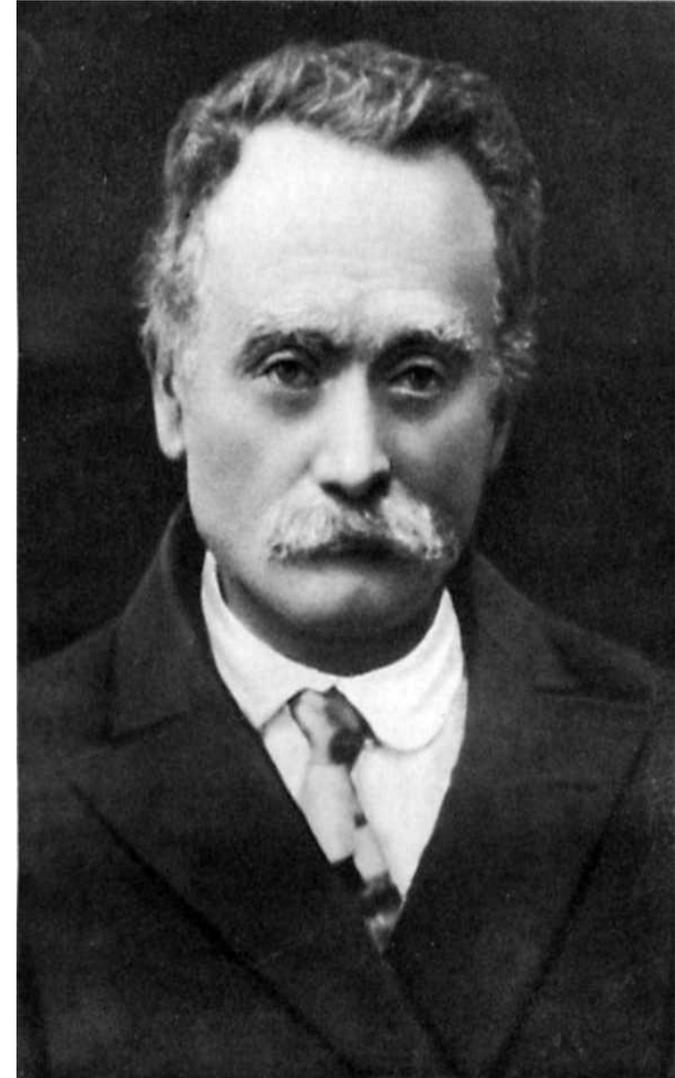
Човен

- Хвиля радісно плюскоче та леститься до човна,
Мов диття, цікава, шепче і розпитує вона:
“Хто ти, човне? Що шукаєш? Відки і куди пливеш?
І за чим туди шукаєш? Що пробув? Чого ще ждеш?”
- І повзе ліниво човен, і воркоче, і бурчить:
“Відки взявся я – не знаю; чим прийдеться закінчить
Біг мій вічний – тож не знаю. Хвиля носить, буря рве,
Скали грозять, надяють-просять к собі береги мене.
- Хвилі – то життя, то гріб мій, пестоці і смерть моя;
Понад власним гробом вічно ховзаюсь тривожно я.
Поки лиш живу правдиво, поки гріб той підо мною:
Вітер гонить, хвиля ломить – і я вже на дно пішов.
- Що ж тут думать, що тужити, що питатися про цілі!
Нині жити, завтра гнити, нині страх, а завтра біль.
Кажуть, що природа – мати нас держить, як їм там тре,
А в кінці мене цілого знов до себе відбере.
- Що ж тут думати? Тримає, то тримає, а візьме,
То візьме – ні в сім, ні в тому не питатиме мене.
Непогідний, несвобідний день мій, вік мій: жий чи гинь –
Все одно! Шукати цілі? Вік борись, плисти не кинь!”
- Хвиля весело плюскоче та леститься до човна,
Ніжна, мов дитина, шепче і пришіптує вона:
“Човне-брате, втіх шукати серед смерті, верх могил –
Се ж не горе! Глянь на море, кілька тут несесь вітрил!
- Не один втонув тут човен, та не кождий же втонув;
Хоч би й дев’ять не вернуло, то десятий повернув
І дійшов же до пристані. Та ніде той не дійде,
Хто не має цілі. Човен, як пливеш, то знай же, де!
- Таж не все бурхає море, тихеє бува частіш.
Таж і в бурю не всі човни гинуть – тим ся ти потіш!
А хто знає, може, в бурю іменно спасешся ти!
Може, іменно тобі ся вдасть до цілі доплисти!”
- Стрий, 13 юня 1880

Політична діяльність

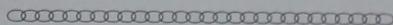
- 1888 р. Франко деякий час працював у часописі «Правда». Зв'язки з наддніпрянцями спричинили третій арешт (1889) письменника. 1890 р. за підтримки М. Драгоманова Франко стає співзасновником Русько-Української Радикальної Партії, підготувавши для неї програму, та разом з М. Павликом видає півмісячник «Народ» (1890—1895). У 1895, 1897 і 1898 рр. Радикальна Партія висувала Франка на посла віденського парламенту й галицького сейму, але — через виборчі маніпуляції адміністрації і провокації ідеологічних та політичних супротивників — без успіху. 1899 р. в Радикальній Партії зайшла криза, і Франко спільно з народовцями заснував Національно-Демократичну Партію, з якою співпрацював до 1904 р., а відтак
  - покинув активну участь у політичному житті. На громадсько-політичному відтинку Франко довгі роки співпрацював з М. Драгомановим, цінуючи в ньому «європейського політика». Згодом Франко розійшовся з Драгомановим у поглядах на соціалізм і в питанні національної самостійності, закидаючи йому пов'язання долі України з Росією («Суспільно-політичні погляди М. Драгоманова», 1906 р.).
- Іванові Франку належить ініціатива ширшого вживання в Галичині назви «українці» замість «русини» — так традиційно називали себе корінні галичани. В «Одвертому листі до галицької української молодезі» (1905) Франко писав: **«Ми мусимо навчитися чути себе українцями — не галицькими, не буковинськими, а українцями без соціальних кордонів...»**

Упродовж своєї понад 40-літньої творчої діяльності він надзвичайно плідно працював як оригінальний письменник (поет, прозаїк, драматург), перекладач, літературний критик і публіцист, багатогранний науковець, мистецтвознавець, етнолог і фольклорист, історик, соціолог, політолог, економіст, філософ. Його творчий доробок написаний українською, польською, німецькою, російською, болгарською, чеською мовами. За приблизними оцінками налічує кілька тисяч творів загальним обсягом понад 100 томів. Усього за життя Франка окремими книгами і брошурами було видано понад 220 видань, зокрема, понад 60 збірок його оригінальних і перекладних творів різних жанрів.

ЕКОНОМІСТ

ще одна грань Франка-вченого: він написав близько 200 праць із різних питань економіки. Його цікавили фінанси і банківська справа, демографія та статистика, аграрні та індустріальні відносини. Розуміючи важливість економічного чинника для розвитку суспільства, Франко застерігав від надмірної уваги до примітивних «жолудкових ідей» і наголошував на пріоритеті ідеї національної.

ЕТНОГРАФІЧНІ ЕКСПЕДИЦІЇ
наукові мандрівки різними куточками рідного краю з метою дослідження народних звичаїв і побуту. Зібрані матеріали систематизували та оприлюднювали в серійному виданні Наукового товариства ім. Шевченка «Етнографічний збірник». В упорядкуванні Франка вийшло 9 книг цього збірника, серед них — «Галицько-руські народні приповідки» (у 3-х томах, 6-ти книгах).

пöмiГяOt

людина,
яка володіє
багатьма
мовами.

Іван Франко знав 19 іноземних мов: польську, чеську, словацьку, російську, білоруську, болгарську, сербську, хорватську, старослов'янську, литовську, давньогрецьку, латинську, німецьку, англійську, французьку, італійську, іспанську, єврейську й староеврейську.

Франко — автор близько 6 000 творів, серед них — 10 поетичних збірок, 1 збірка поем (усього їх 50), 10 творів великої прози і близько 100 — малої, понад 3 000 публіцистичних статей та наукових праць із різних галузей знань і суспільного життя.

АВТОР

10 ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ПРОЗИ

3000

100 МАЛОЇ

СТАТЕЙ —
ТА —
НАУКОВИХ
ПРАЦЬ —

6000 ТВОРІВ

10 ПОЕТИЧНИХ
ЗБІРОК

АУСТОР

(з лат. творець) — особа, результатом творчої праці якої є тексти, винаходи, проекти, мистецькі вистави та ін.

Ольга РОШКЕВИЧ

Целіна ЗИГМУНТОВСЬКА

Юзефа ДЗВОНКОВСЬКА

Ольга ХОРУЖИНСЬКА

Тричі мені являлася любов

- Тричі мені являлася любов.
Одна несміла, як лілея біла,
З зітхання й мрій уткана, із обснов
- Сріблястих, мов метелик, підлетіла.
Купав її в рожевих блисках май,
На пурпуровій хмарі вранці сіла
- І бачила довкола рай і рай!
Вона була невинна, як дитина,
Пахуча, як розцвілий свіжо гай.
- Явилась друга — гордая княгиня,
Бліда, мов місяць, тиха та сумна,
Таємна й недоступна, мов святиня.
- Мене рукою зимною вона
Відсунула і шепнула таємно:
"Мені не жить, тож най умру одна!"
- І мовчки щезла там, де вічно темно.
Явилась третя — жінщина чи звір?
Глядиш на неї — і очам приємно,
- Впивається її красою зір.
То разом страх бере, душа холоне
І сила розпливається в простір.
- Спершу я думав, що бокує, тоне
Десь в тіні, що на мене й не зирне —
Та враз мов бухло полум'я червоне.
- За саме серце вхопила мене,
Мов сфінкс, у душу кігтями вп'ялилась
І смокче кров, і геть спокій жене.
- Минали дні, я думав: наситилась,
Ослабне, щезне... Та дарма! Дарма!
Вона мене й на хвилю не пустилась,
- Часом на груді моїй задріма,
Та кігтями не покида стискати;
То знов прокинешь, звільна підійма
- Півсонні вії, мов боїться втрати,
І око в око зазира мені.
І дивні іскри починають грати
- В її очах — такі яркі, страшні,
Жагою повні, що аж серце стине.
І разом щось таке в них там на дні
- Ворушиться солодке, мелодійне,
Що забуваю рани, біль і страх,
В марі тій бачу рай, добро єдине.
- І дармо дух мій, мов у сіті птах,
Тріпочеться! Я чую, ясно чую,
Як стелиться мені в безодню шлях
- І як я ним у пільму помандрую.

У 1886 році Іван Франко одружився. Його дружиною стала Ольга Хоружинська. Була високоосвіченою людиною, добре володіла мовами: англійською, французькою, німецькою, російською. Їй не була чужа ідея відродження України. Познайомившись із Франком, вирішила стати його дружиною й помічницею та присвятити своє життя чоловікові. Разом подружжя виховало чотирьох дітей – Андрія, Тараса, Петра, Анну.

120-річна грушка Франка
вродила після лікування

“А пізно ввечері в їдальні, де пахло сіном, матуся подавала риб’ячий борщ з “вушками”, рибу, пироги, кутю і узвар, а тато кинув на стелю ложку куті “на щастя”. Діти гомоніли, стиха заїдаючи святочні присмаки, а скінчивши вечерю, всі перейшли до великої вітальні та засвітили свічечки на ялинці. Надворі зимно, на шибках вікон мороз малював квіти, а в кімнаті було тепло, пахло свічечками, ялинкою. Петро пускав страшні жабки і світив магічні свічки, що, запалені, розлітались зірками. Тато з хлопцями співали колядок. Проходив радісний Свят-вечір.”

Зі спогадів доньки Івана Франка – Ганни Франко-Ключко “Для тебе, Тату”.

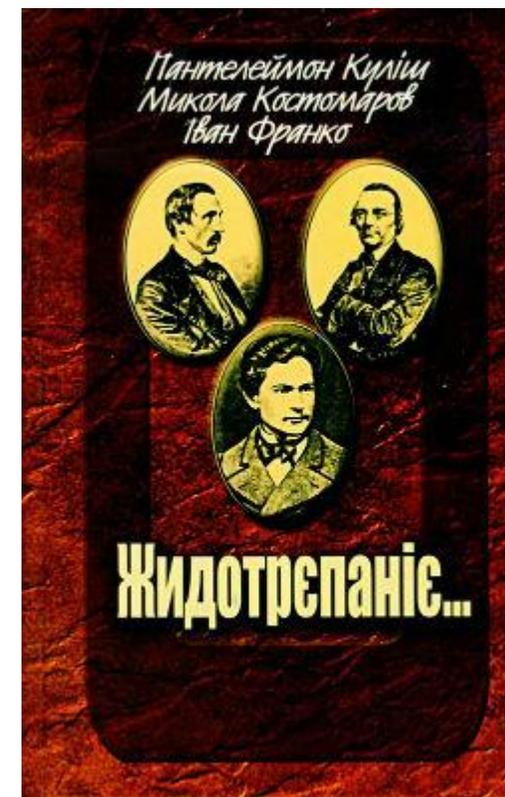
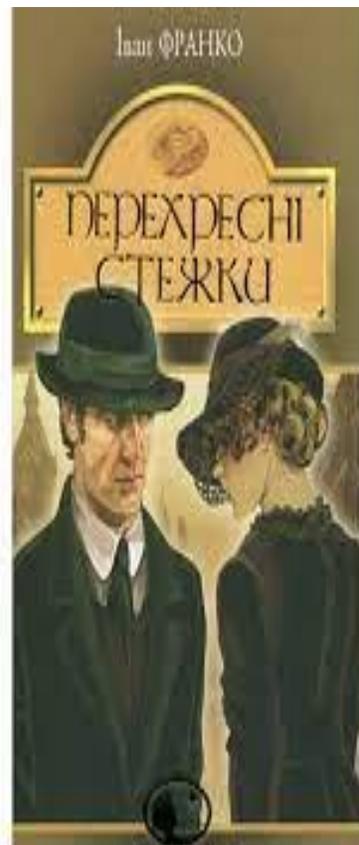
- Розрив з Ольгою, мабуть, сильно вразив Франка. Тож він майже одночасно почав стосунки аж з кількома жінками. Новими захопленнями письменника стали:
  - - поетеса Юлія Шнайдер (псевдонім — Уляна Кравченко);
  - вчителька, письменниця, громадська діячка Кліментина Попович;
  - представниця відомого роду Ольга Білинських.
- З них трьох Ольга Білинська серйозно збиралася заміж за Франка. За деякими даними, вона навіть встигла пошити весільну сукню. Однак весілля не відбулося. Що стало причиною розриву стосунків – теж невідомо.
- Приблизно у цей же час Франка пов'язували з відомою соціалісткою Анною Павлик (сестра його товариша Михайла Павлика). Однак дівчина йому відмовила. Анна не хотіла одружуватися взагалі. Зрештою, так і склалося – вона ніколи не була заміжня.

Франко і єврейське питання

Вагман нікого не боїться: “Законами мені нічого не вдіють, – пояснює Вагман свою невразливість. – Вони знають один закон, а я знаю 10 способів, щоб обійти той закон”. Метою “незвичайного лихваря” було бажання “повикурювати тих панків із сіл”. Сказавши ці слова Євгенові, Вагман віддає йому векселі й боргові записи своїх супротивників.

Сумна історія, повідана Євгенові отцем Зваричем, проливає світло на поведінку Вагмана: староста домігся, щоб лихваревого сина забрали до війська, де його й замучили. Особисте нещастя перетворило Вагмана з “хлопської п’явки” в “добродія добродіїв”. Образом Вагмана Іван Франко намагався знайти способи розв’язання існуючих суперечностей.

Одна з книг, яка вийшла у видавництві МАУП, мета якої було засвідчити антисемітизм Франка та інших українських літераторів

Пролог із поеми «Мойсей»

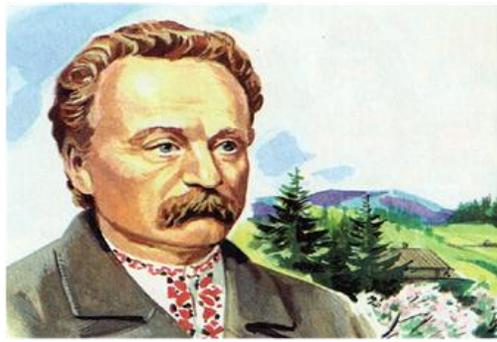
- Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорозжжю,
Людським презирством, ніби струпом, вкритий!
- Твоїм будущим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізних
Палитиме, заснути я не можу.
- Невже тобі на таблицях залізних
Записано в сусідів бути гноем,
Тяглом у поїздах їх бистроїзних?
- Невже повік уділом буде твоїм
Укрита злість, облудлива покірність
Усякому, хто зрадою й розбоем
- Тебе скував і запряг на вірність?
Невже тобі лиш те судилось діло,
Що б виявило твоїх сил безмірність?
- Невже задарма стільки серць горіло
До тебе найсвятішою любов'ю,
Тобі офіруючи душу й тіло?
- Задарма край твій весь политий кров'ю
Твоїх борців? Йому вже не пишаться
У красоті, свободі і здоров'ю?
- Задарма в слові твому іскряться
І сила й м'якість, дотеп і потуга
І все, чим може вгору дух підняється?
- Задарма в пісні твоїй лється туга,
І сміх дзвінкий, і жалоці кохання,
Надій і втіхи світляная смуга?
- О ні! Не самі сльози і зітхання
Тобі судились! Вірю в силу духа
І в день воскресний твого повстання...
- О, якби хвилю вдать, що слова слуха,
І слово вдать, що в хвилю ту блаженну
Вздоровлює й огнем живущим буха!
- О, якби пісню вдать палку, вітхненну,
Що міліони порива з собою,
Окрилює, веде на путь спасенну!
- Якби!.. Та нам, знесиленим журбою,
Роздертим сумнівами, битим стидом,—
Не нам тебе провадити до бою!
- Та прийде час, і ти огнистим видом
Засяєш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказ, вперешся Бескидом,
- Покотиш Чорним морем гомін волі
І глянеш, як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі.
- Прийми ж сей спів, хоч тугою повитий,
Та повний віри; хоч гіркий, та вільний,
Твоїй будущині задаток, слізьми злитий,
- Твому генію мій скромний дар весільний.

Франко і фемінізм

«Перший вінок» було «сплетено» з поетичних, прозових творів і фольклорних записів 17 авторок

«Ми поклали собі метою впливати на розвій жіночого духа через літературу, бо література була всебічним образом ясних і темних сторін суспільного ладу, його потреб і недостатків. Я через літературу дійшла до зрозуміння жінки в суспільстві – тож хотіла і других повести за собою», — говорила ініціаторка й засновниця Товариства руських женщин (7 жовтня 1884 року) Наталія Кобринська

ІВАН ФРАНКО

Поет, прозаїк, публіцист, філософ, економіст, політик, громадський діяч, мовознавець. Сучасники називали його «академією в одній особі».

За 40 років активного творчого життя, кожних два дні виходив новий твір письменника (вірш, новела, роман, повість, тощо), тобто 6000 творів.

За матеріалами
<http://pivnich.org.ua/997-top-10-ckavih-faktiv-z-zhittya-vana-franka.html>

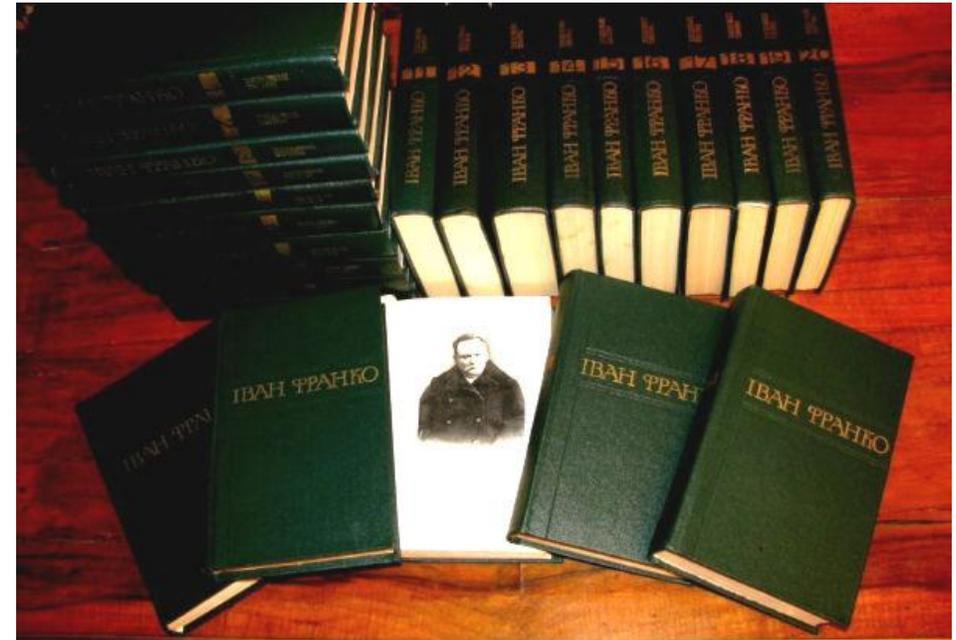
Став першим професійним українським політиком: першим головою першої української політичної партії – «русько-української радикальної партії». Також одним із перших виступив на підтримку українського феміністичного руху – підтримав видання українського жіночого альманаху «Перший вінок», який видавали Наталя Кобринська та Олена Пчілка.

Щороку видавав 5-6 книжок, тобто – 220 окремих видань. Загалом, надрукував понад 50 томів (і це лише третина написаного).

Останні сім років писав лівою рукою, бо права була паралізована. Систематизувати та упорядковувати допомагав син Андрій.

Став першим професійним українським письменником, який заробляв на життя літературною працею.

Мав колосальну пам'ять – знав 14 європейських мов, дослівно міг переказати, наприклад лекцію вчителя на заняттях в гімназії. Писав твори не лише українською, а й польською, німецькою та іншими мовами. Перекладав на українську в тому числі з давньої вавилонської, давньоарабської, давньогрецької, східних мов.

Докторська дисертація Івана Франка, або Як Будда став християнським великомучеником

Темою докторської дисертації Івана Франка, яку він захистив у 1893 році, було дослідження літературної історії старохристиянського духовного роману про Варлаама і Йоасафа. На основі власного аналізу та порівняння результатів розвідок інших дослідників Франко відстежив шлях перетворення стародавньої індійської легенди у християнську історію. Персонажі цієї історії – Варлаам і Йоасаф в результаті багаторазового редагування змісту легенди дохристиянського періоду набули, крім християнських імен, ще й таких переконливих рис, що в 1583 році їх було канонізовано християнською церквою.

На сайті Нобелівського комітету в інформації про Івана Франка, який номінувався на Нобелівську премію 1916 року

Іван Франко - кандидат на здобуття Нобелівської премії в 1916 році

Високоповажній Королівській Академії, м. Стокгольм

Оскільки Український університет ані в Галичині (Львів), ані в підросійській Україні (Південна Русь) не відкрито, й досі для старожитнього 35-мільйонного українського народу, незважаючи на вимоги українського народу, якого єднає зі шведами славнозвісний час гетьмана Богдана Хмельницького в середині XVII століття та з тією епохою, коли Карл XII борювався за свободу народів, до цього часу така академічна установа не була відкрита і внаслідок цього до сих пір не існує жодної академічної інституції, яка могла б найбільших і найзаслуженіших людей нації без зволікання представити Високоповажній Королівській Академії на здобуття Нобелівської премії. У зв'язку з цим я дозволю собі славетну Академію звернути увагу, що, проживаючи у Львові в жадливих злиднях, найбільший український і водночас слов'янський поет та вчений доктор Іван Франко тримає прапор боротьби за свободу, прогрес та ідеали людства упродовж майже п'ятдесяти років, з молодечим запалом високо тримає цей прапор.

Юність свою він провів у дуже важких умовах. Ще будучи гімназистом старших класів, він спав на складі століяра на стружках у домовині. Замість нормального харчування, він мусив задовольнятися щотижня двома хлібинами, що їх йому міг передати його убогий батько і до хліба була хіба що вода.

Внаслідок політичних інтриг його не допустили до університетської кафедри. Він працював безперервно в галузі поезії, прози, працював як критик, як історик літератури, як етнограф тощо так тяжко, що втратив зовсім своє здоров'я. Будучи паралізованим на обидві руки, свої поезії, сповнені весни і свободи, він диктував упродовж 6 років - ті справжні і висококласні мистецькі скарби поезії свого народу, які дістали загальнонародне визнання як творіння загальнолюдської вартості.

Він - найбільший національний поет свого народу, тому що він до глибини і повністю розкрив красу мови свого народу, він найбільший поет-титан нації, що перевершив Шевченка. Його останні твори показують також примирення з церквою.

Бібліографічний список його творів українською, німецькою, російською, польською та іншими мовами охоплює кілька томів. Він справді найвизначніший письменник сучасної Європи. Лише тяжке і жадливе становище нації не дозволило великому поетові стати доступним широким культурним масам.

Кілька років тому він відзначав славетний ювілей і отримав поздоровлення з нагоди 40-річчя своєї літературної творчості від широких кіл свого народу, від друзів та недругів.

Під час російського вторгнення до Львова він лежить ось уже дев'ять місяців тяжко хворий. Від голодної смерті його врятувала лише допомога студентів. Тому що він великий як поет, його вороги і недруги всіляко принижують, як колись вороги принижували Толстого.

Цей найбільший поет і письменник, пісні якого стали національним гімном, цей найбільший Провідник своєї нації, інтернаціональний геній заслуговує на те, щоб славетна Королівська Академія нагородила його Нобелівською премією хоча б у старші літа (хоча б у по-хилому віці - в оригіналі, І. П.), коли поет тяжко хворіє.

Я також порушую при цьому величезної політичної ваги проблему про значення такої нагороди для національних устремлінь цього древнього культурного народу, старожитній золотий період культури якого розпочався ще в XI столітті, якого тепер найкращі сини включились у боротьбу за свободу народу (Українські Січові Стрільці). Цей народ бореться вже тривалий час за відкриття своїх університетів.

Таке відзначення доктора Івана Франка Нобелівською премією матиме велике значення не тільки для України, а також для всієї Східної і Центральної Європи.

Відень, 26 листопада 1915 р.

Професор, доктор філософії

Йосип ЗАСТИРЕЦЬ,

Гімназійний професор,

Керівник учительського закладу.

м. Відень, провул. Піарістенгассе, 46, кімната 36.

Nomination Data

Nomination for Nobel Prize in Literature

Year: 1916

Number: 4 - 0

Nominee:

Name: [Ivan Franko](#)

Gender: M

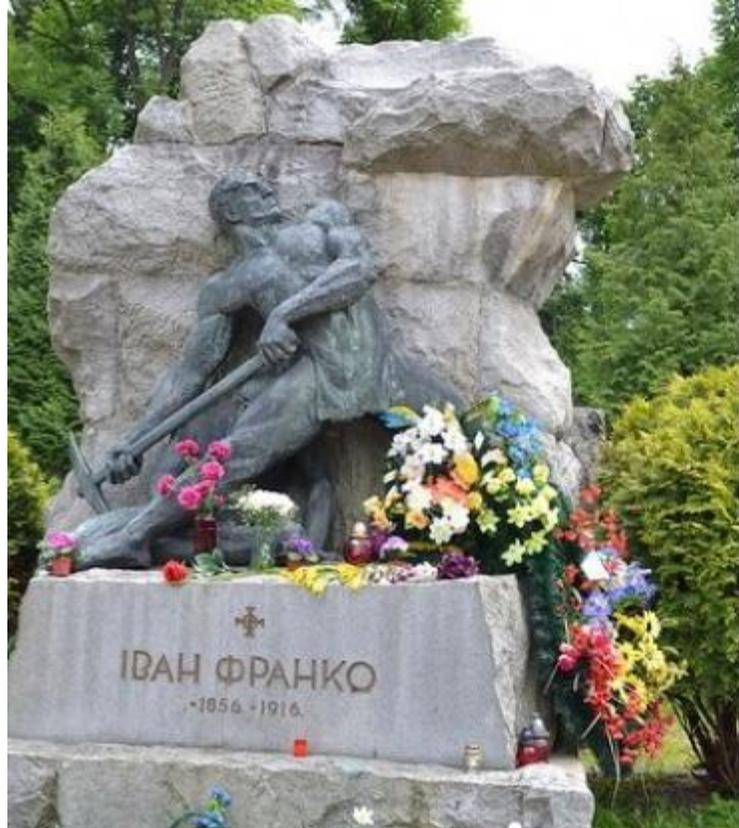
Year, Birth: 1856

Year, Death: 1916

Profession: Poet

City: Lemberg (now Lviv)

Country: AUSTRIA-HUNGARY (AT) now UKRAINE (UA)

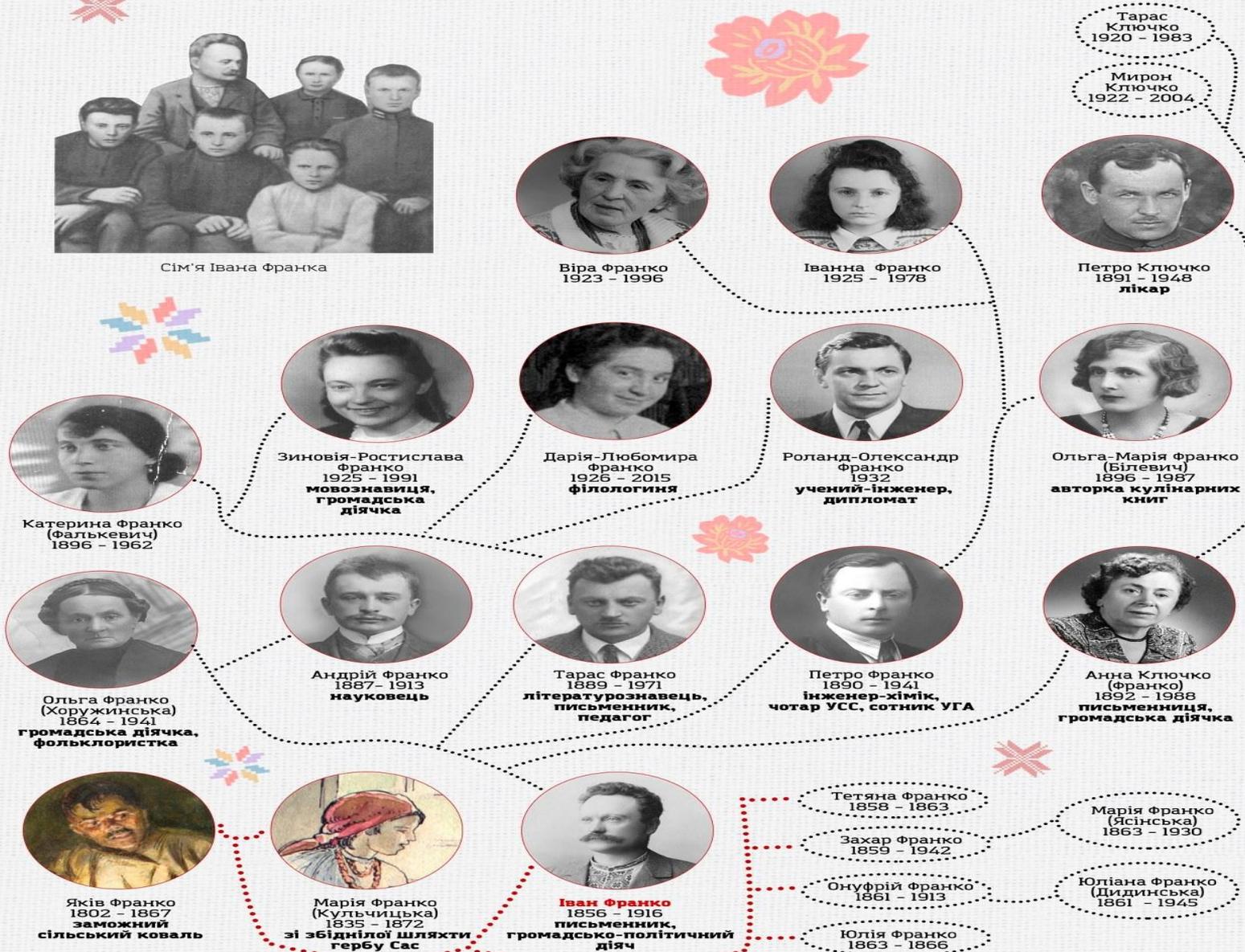

Видатні українські родини

Родина ІВАНА ФРАНКА

Сім'я Івана Франка

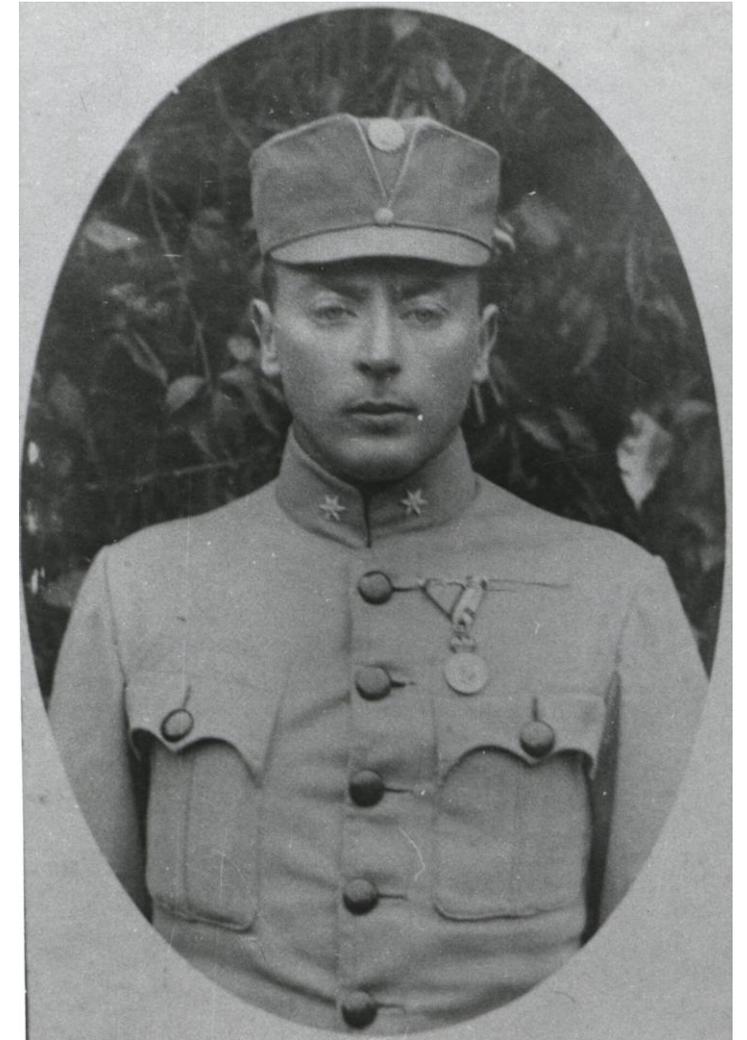

Коли у 1914 р. почалася Перша світова війна, обидва молодші Франкові сини - Тарас і Петро - пішли на фронт, виявивши бажання служити Україні в складі січового стрілецтва. Петро Франко пройшов летунський вишкіл, отримав чин військового сотника і став референтом летунства в Українській галицькій армії, де багато зробив для створення полкової авіаційної бази.

Дочка Івана Франка Ганна під час Першої світової війни проживала за межами Галичини (Берлін); співпрацювала з Червоним Хрестом для надання допомоги українським полоненим за кордоном.

З початком I світової війни учасники Чорногірського пластового табору увійшли добровольцями до Легіону Українських Січових Стрільців, серед них і Петро Франко. У званні «поручника» він був призначений розвідковим старшиною. Крім того, на початку війни П. Франко займався організацією та залученням добровольців до лав УСС. На початку листопада 1915 р. у ході запеклих боїв на Тернопільщині за с. Семиківці, що на річці Стрипі, Петро Франко виявив особливу мужність і військовий талант. За ефективні дії під час протинаступу на російські війська Петро Франко одержав «Срібну медаль За Хоробрість Другої Степени».

РАСШИФРОВАННАЯ ТЕЛЕГРАММА Вх. № 11569

Получ. Ф. " УП 1941 г. 8 ч. 00 м. Расшифр. " 6 " УП 1941 г. 8 ч. 15 м.

Из КИЕВА

Куда и кому НАРКОМУ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ тов. МЕРКУЛОВУ

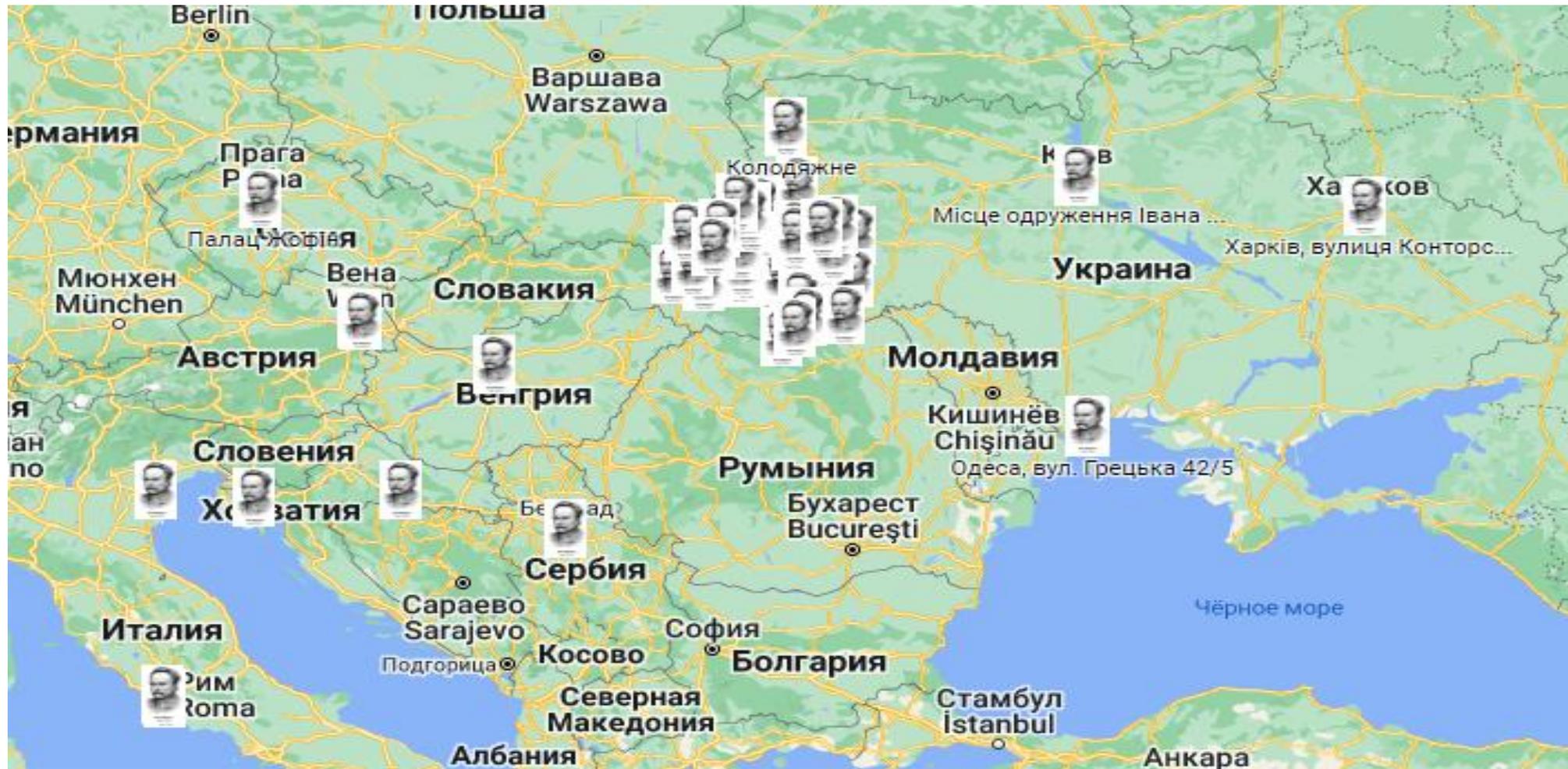
Для резолюций
и пометок

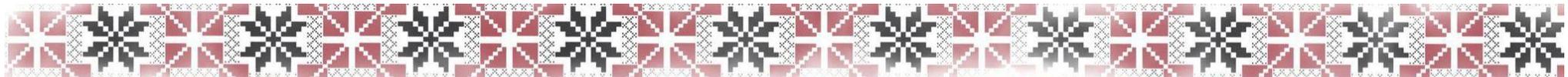
Указание тов. ХРУЩЕВА нами арестованы Студинский, Франко, Киевский артист Донец "Националисты" в связи с тем, что вывести их из Киева затруднительно считаем целесообразным их расстрелять
НК(б)У такого же мнения.
прошу немедленных указаний.

№ 2303

Іван Франко на мапі Європи

<https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?mid=1SBBa3KRI6ffFcZky8ISi8iRZ2-1uVZjx&ll=50.15636649445933%2C22.233189244014827&z=5>

Іванна Франко
1925-1978

Віра Франко
1923-1996

Родан-Олександр Франко
1932-2021

Марія Любовира Франко
1926-2015

Андрій Франко
1887-1913

Ольга Франко
1896-1987

Катерина Франко
1896-1962

Людмила-Євгенія Франко
1925-1991

Широкий Іллячюк
1922-2004

Петро Франко
1890-1941

Тарас Франко
1889-1971

Тарас Іллячюк
1920-1983

Віра Франко
1892-1988

Ольга Франко
1864-1941

Іван Франко
1856-1916

Петро Іллячюк
1891-1948

Ліза Франко
1802-1867

Марія Франко
1835-1892

Вікторія

Чого являєшся мені У сні?

- Чого являєшся мені
У сні?
Чого звертаєш ти до мене
Чудові очі ті ясні,
Сумні,
Немов криниці дно студене?
Чому уста твої німі?
Який докір, яке страждання,
Яке несповнене бажання
На них, мов зарево червоне,
Займається і знову тоне
У тьмі?
- Чого являєшся мені
У сні?
В житті ти мною згордувала,
Моє ти серце надірвала,
Із нього визвала одні
Оті ридання голосні —
Пісні.

- В житті мене ти й знать не знаєш,
Ідеш по вулиці — минаєш,
Вклонюся — навіть не зирнеш
І головою не кивнеш,
Хоч знаєш, знаєш, добре знаєш,
Як я люблю тебе без тями,
Як мучусь довгими ночами
І як літа вже за літами
Свій біль, свій жаль, свої пісні
У серці здавлюю на дні.
- О ні!
Являйся, зіронько, мені!
Хоч в сні!
В житті мені весь вік тужити —
Не жити.
Так най те серце, що в турботі,
Неначе перла у болоті,
Марніє, в'яне, засиха, —
Хоч в сні на вид твій оживає,
Хоч в жалощах живіше грає,
По-людськи вільно віддиха,
І того дива золотого
Зазнає, щастя молодого,
Бажаного, страшного того
Гріха!

Франко під час Першої світової війни

Відгук на збірку російськомовної поезії

- Збірку ліричних віршів російською мовою молодого галицького москвофіла Маріяна Глушкевича “Мелодии. Стихотворения”, видану у Львові 1903 року, Франко кваліфікував як чужорідний плід на галицькому ґрунті, назвавши її **“зозулиним яйцем в нашім гнізді”**, відтак піддав автора гострій критиці за національне відступництво: **“Автор виемансипувався від нас, відрікся від нас, відчужився цілком <...>. Виемансипувався від рідної мови, від рідного ґрунту, якого в його віршах не нагадує анічогісінько, від усяких партійних чи національних контроверсій, <...> лишилася тільки зовсім абстрактна, безтільна гола душа”**. Тож “д. Глушкевич із своїми “Мелодиями” чужий для нас зовсім і мовою, і духом”²³. Показово, що під час російсько-імперської окупації Галичини в 1914—1915 рр. Маріян Глушкевич за призначенням царської адміністрації виконував обов’язки міського голови Перемишля, а з відступом російської армії втік, як і чимало інших галицьких москвофілів, спочатку до Києва, а потім до Ростова-на-Дону.

Про «хороших» руських

- Франко звернув увагу й на те, що “Достоевський у політичних питаннях був іноді крайнім реакціонером <...>, що він, геніальний знавець людської душі й її патологічних збочень, <...> в питаннях національних <...> був досить тупий шовініст”, а “геніальний Толстой”, “той московський месія зі своєю проповіддю “непротивлення злу” виявляється могутнім союзником російського деспотизму, хоч і як остро іноді критикує його поодинокі ділання

Про російських лібералів

- “Були “віяння” і течії, ліберальні пориви та соціалістичні агітації серед російської суспільності, але не було й серед неї дружнього, голосного протесту проти цього соромного указу з р. 1876 [тобто Емського акту. — Є. Н.]. <...> українська суспільність мала нагоду переконатися, що справа українського слова, українського розвою чужа для великоруської суспільності; що та суспільність, також засліплена своїм державним становищем, у справах державних думає (з виїмком немногих, високих умом і серцем одиниць) так само, як її бюрократія, <...> і, видержавши остру боротьбу з отсею всесильною бюрократією, українській суспільності прийдеться видержувати хронічну, довгу, але не менш важку боротьбу з російською суспільністю та крок за кроком відвойовувати собі у неї право на самостійний розвій”

Тарас Франко

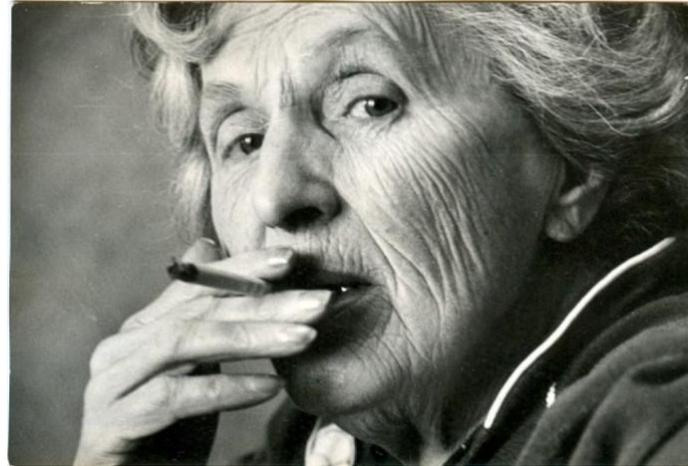

Бойовий шлях Тараса Франка

- 09.1914-04.1915 Золочів, капрал
- 05.1915-09.1915 участь у наступі на східному фронті, лейтенант
- 12.1915 - 11.1916 Італійський фронт, командир сотні
- 11.1916-08.1917 хворобана тиф
- 08.1917-09.1917 оберлейтенант у резерві
- 09.1917-04.1918 перекладачі служба на австрійському радіо
- 05.1918-08.1918 Одеса
- 11.1918-04.1919 сотник УГА
- 05.1919-08.1919 з УГА на Поділля
- 09.1919-11.1919 Більшовицький полон в Москві
- 12.1919-07.1922 Викладання у школах Харкова
- Червень 1922 Повернення у Львів

Віра Франко Юрій Косач

В случае выхода замуж за КОСАЧА и выезда за границу ФРАНКО в силу неуравновешенности характера, склонности к авантюристическим поступкам с целью наживы может быть использована зарубежными националистическими кругами во вред интересам Советского государства.

Практична кухня. Забуте і нове.

читачі: 15 тис. • 30 відстежуються

Повідомлення

Відстежується

Пошук

<https://www.facebook.com/watch/?v=945753574322615>

Про себе

Сторінку створили внучка, та правнучки О.Франко
Іванка Міліянчук, Наталка Міліянчук, Марта Гуменецька.
Допомагають: Оля Чуквінська та Устя Гуменецька.

Svitlana Omelianchuk

